

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

MOB

Programma DG Stikstof

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

Ons kenmerk

DGS / 20169799

Datum 17 juli 2020
Betreft Reactie brief over structurele aanpak stikstof

Geachte heer,

Hartelijk dank voor uw schrijven d.d. 31 maart. Ik heb kennisgenomen van de verschillende suggesties en verzoeken die u benoemt om tot een gedegen aanpak voor stikstofreductie te komen. In uw brief stelt u dat het aangekondigde stikstofbeleid niet tot de omslag leidt die u noodzakelijk acht en doet u aanvullende suggesties ten aanzien van onder andere de juridische borging en de doelstelling. In deze brief ga ik nader op uw aandachtspunten in.

Juridische borging stikstofreductie

Met betrekking tot uw oproep om tot een wettelijk geborgde stikstofemissiereductie te komen, kan ik u mededelen dat ik momenteel werk aan een wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering. Het kabinet erkent en deelt het belang van stevige juridische borging en committeert zich met een wettelijke verankering langjarig aan de structurele aanpak stikstof. Het doel van dit wetsvoorstel is om de structurele aanpak, zoals het kabinet die op 24 april jl. aan de Tweede Kamer gepresenteerd heeft, wettelijk te verankeren in de vorm van een doelstelling voor 2030 voor het verminderen van de depositie van stikstof, een programma stikstofreductie en natuurverbetering en een systematiek van monitoring en bijsturing. Het ontwerpvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering is recent ter consultatie voorgelegd. Naar aanleiding van de reacties uit die consultatie en het advies van het Adviescollege-Remkes zal het kabinet de kabinetsdoelstelling voor de vermindering van de stikstofbelasting van Natura 2000-gebieden opnemen als resultaatsverplichting in het wetsvoorstel. De monitorings- en bijstellingssystematiek is zo opgezet dat mocht de effectiviteit van bepaalde maatregelen tegenvallen, besloten kan worden tot intensivering of aanvullende maatregelen.

Het kabinet onderschrijft de ambitie die in uw brief naar voren komt om te werken aan een sterke, robuuste natuur. Gelet op de Europese verplichtingen volgend uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en het einddoel van het op landelijk niveau voor de betrokken habitattypen en soorten realiseren van een gunstige staat van instandhouding, werken Rijk en provincies met een omvangrijk pakket maatregelen samen gericht aan vermindering van de neerslag van stikstof en het verbeteren van natuur en biodiversiteit. Het kabinet stelt als doel om in 2030 op ten minste 50 procent van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura

2000-gebieden de stikstofdepositie onder de kritische depositiewaarden (KDW) te brengen. Ook voor de overige hectares voor stikstof gevoelige natuur zal door het pakket maatregelen over het algemeen een vermindering van de stikstofbelasting worden gerealiseerd. Het kabinet is ervan overtuigd dat met de inzet en doelstelling van het kabinet een evenwichtige balans is gevonden in de weging van de maatschappelijke, economische en natuurbelangen. Daarbij is een inschatting gemaakt van de economische en maatschappelijke haalbaarheid en betaalbaarheid van de maatregelen die nodig zijn om de stikstofreductie te realiseren, overeenkomstig de vereisten van artikel 2, derde lid, van de Habitatrichtlijn en artikel 2 van de Vogelrichtlijn. De beoogde stikstofreductie vergt immers een langjarige inzet van de samenleving en van verschillende sectoren die een deel van de oplossing vormen.

Alle maatregelen die zijn voorzien in het kader van het wettelijke programma stikstofreductie en natuurverbetering komen direct ten goede aan de natuur. Het programma is als zodanig niet gericht op het genereren van depositieruimte en het verdelen daarvan over nieuwe ontwikkelingen. Daarmee onderscheidt de structurele aanpak zich op een belangrijk aspect duidelijk van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het pakket aan maatregelen gericht op vermindering van stikstofdepositie, zal naar verwachting op termijn wel een fundament bieden voor toestemmingsverlening. Immers, door het pakket aan maatregelen wordt de stikstofoverbelasting in stikstofgevoelige natuurgebieden verminderd.

Stikstofregistratiesysteem

Voor de Spoedwet aanpak stikstof geldt dat via het stikstofregistratiesysteem pas depositieruimte wordt uitgegeven als de daarvoor bestemde maatregelen daadwerkelijk zijn getroffen en verzekerd is dat de effecten ook daadwerkelijk optreden. Zo is er pas depositieruimte uitgegeven nadat de snelheidsverlaging op de snelwegen daadwerkelijk ingevoerd is. Het stikstofregistratiesysteem kan alleen depositieruimte aan een vergunningverlener beschikbaar stellen voor de doelen zoals die in de Regeling natuurbescherming omschreven staan (woningbouw- en infrastructuurprojecten). Op grond van de regeling is vergunningverlening buiten deze scope, zoals aan de Amercentrale, niet betrokken in het stikstofregistratiesysteem. Met het stikstofregistratiesysteem wordt verslechtering van habitats voorkomen, doordat het als systeem zowel de doelen als bronmaatregelen – en daaraan verbonden stikstofdepositieruimte – per hexagoon van de voor stikstof gevoelige natuur in Natura 2000-gebieden oormerkt en aan elkaar koppelt. Hiermee wordt voorkomen dat teveel stikstofdepositieruimte vergund wordt aan de gestelde doelen zoals deze in eerder genoemde regeling omschreven staan.

Klankbordgroep

Ik ben mij er zeer van bewust dat het belangrijk is om stakeholders uit verschillende delen van onze maatschappij en economie te spreken en te betrekken in een dossier dat aan zo veel sectoren en (natuur)belangen raakt. Ik hecht er waarde aan om het gesprek met verschillende organisaties en stakeholders aan te gaan, in verschillende settings. Ik voer dan ook gesprekken met zowel de agrarische sector als overige sectoren en natuurorganisaties en betrek de inbreng bij de totstandkoming en uitwerking van de structurele aanpak stikstof.

Om hier nader invulling aan te geven, heb ik aanvullend een klankbordgroep ingericht. Ook uw organisatie heeft een uitnodiging ontvangen en geaccepteerd. Uw organisatie werd in de eerste bijeenkomst vertegenwoordigd door de heer Valentijn Wösten. In deze klankbordgroep proberen we verschillende partijen uit onder meer de bouw-, landbouw-, energie- en mobiliteitssector en natuur samen te brengen. In september zal daarnaast weer een gesprek worden gepland met de landbouworganisaties en natuurorganisaties. Het betrekken van stakeholders blijft een continu proces, waarbij ik doorlopend de mogelijkheden onderzoek en overweeg om zo veel mogelijk stemmen te horen. Uw aanbevelingen neem ik daarbij mee.

Tot slot

De doorrekeningen van het RIVM en het PBL onderschrijven dat de stikstofdoelstelling voor 2030 met het maatregelenpakket in de structurele aanpak naar verwachting wordt gehaald. Het kabinet realiseert zich echter terdege dat hiermee de structurele aanpak stikstof niet afgerond is. Deze zal blijvend, ook na 2030, om inzet en aandacht vragen.

Ik ga ervan uit dat ik u hierbij voldoende heb geïnformeerd.

Hoogachtend,

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit